

Álit og tillögur kjörbréfanefndar

Kjörbréfanefnd hefur haft til athugunar kjörbréf þau sem landskjörstjórn gaf út 7. nóvember 2017 í samræmi við úrslit alþingiskosninga sem fram fóru 28. október sl.

Dómsmálaráðuneytið hefur í samræmi við fyrirmæli 1. mgr. 104. gr. laga nr. 24/2000, um kosningar til Alþingis, sent Alþingi alls 49 ágreiningsseðla. Eru fimm þeirra úr Suðurkjördæmi, tveir úr Norðausturkjördæmi, þrír úr Reykjavíkurborgkjördæmi suður og 39 úr Reykjavíkurborgkjördæmi norður.

I.

Ágreiningsatkvæði.

Við mat á gildi atkvæða í alþingiskosningum fer skv. 100. og 101. gr. laga um kosningar til Alþingis. Í fyrri álitum kjörbréfanefndar hefur í vafatilfellum verið lögð áhersla á vilja kjósandans, sbr. reglu 1. mgr. 101. gr. laga um kosningar til Alþingis, enda sé kjörseðillinn augljóslega ekki ógildur þegar litið er til einnar eða fleiri ógildingarástæðna í 100. gr. laganna. Í 1. mgr. 101. gr. eru jafnframt talin í dæmaskyni tilvik sem ekki valda ógildingum atkvæðis, svo sem að ekki sé merkt í ferning við listabókstafinn en t.d. utan hans, að kross sé ólögulegur, að orðið listi fylgi listabókstaf að óþörfu á utankjörfundarseðli eða að heiti stjórnmalasamtaka standi í stað listabókstafs. Upptalning þessi er ekki tæmandi, sbr. orðin „o.s.frv.“ í niðurlagi málsgreinarinnar. Geta því fleiri atriði komið til sem ekki valda ógildingum atkvæðis. Í því sambandi er í 1. mgr. 101. gr. lögð áhersla á að merkingar á kjörseðli verði að fara augljóslega gegn einum eða fleiri liðum 100. gr. svo að atkvæði teljist ógilt. Hins vegar hefur verið litið svo á að hvers konar teikningar á kjörseðli eða auðkenni leiði til þess að hann verði metinn ógildur. Skiptir þá ekki máli þótt vilji kjósandans sé skýr.

Loks kemur sú regla fram í 2. mgr. 101. gr. að lista í kjördæmi teljist atkvæði þó að láðst hafi að merkja við listabókstaf ef nafn eða nöfn á honum eru tölusett eða krossað við nafn, enda séu ekki aðrir gallar á kjörseðlinum.

1.

Með bréfi dómsmálaráðuneytisins, dags. 10. nóvember 2017, fylgdu í innsigliðu umslagi (K00008991) fimm kjörfundarseðlar þar sem yfirkjörstjórn Suðurkjördæmis og umboðsmenn greindi á um gildi þeirra, ásamt endurriti úr gerðabók kjörstjórnarinnar. Yfirkjörstjórnin úrskurðaði ágreiningsseðlana ógilda.

Þrjú seðlar eru með þeim frágangi að merkt hefur verið X með penna, í stað ritblýs, í ferninginn fyrir framan listabókstafi stjórnmalasamtaka auk annarra merkinga á tveimur þeirra. Á fyrsta seðlinum hefur verið merktur blár kross í ferninginn við B-lista. Á öðrum seðlinum hefur verið merktur rauður kross í ferninginn við F-lista, auk þess sem strikað hefur verið yfir með rauðum penna yfir frambjóðanda á listanum. Á þriðja seðlinum hefur verið merkt við í ferninginn við S-lista með dökkum penna, auk þess sem hægra megin við sama listabókstaf hefur verið ritað ólögulegt „S“. Ekki hefur verið átt við seðlana að öðru leyti. Með vísan til d-liðar 100. gr. laga um kosningar til Alþingis er það álit nefndarinnar að sú merking sem er á síðastgreindum seðli feli í sér auðkenningu, sbr. d-lið 100. gr. laga um kosningar til Alþingis

og því teljist seðillinn ógildur. Hvað viðkemur merkingum við listabókstafina B og F á fyrrnefndum seðlum er það álit nefndarinnar að meta beri þá gilda, sbr. 1. mgr. 101. gr. laga um kosningar til Alþingis. Telst fyrra atkvæðið því greitt B-lista Framsóknarflokks og það seinna greitt F-lista Flokks fólksins.

Tveir kjörfundarseðlar eiga það sammerkt að með þeim fylgdu bréfmíðar samanbrotnir með áletrunum. Er annar þeirra 18,5 sm x 10,5 sm að stærð og hinn 14,5 sm x 10 sm. Yfirkjörstjórn mat seðlana ógilda með vísan til 84. gr. laga um kosningar til Alþingis. Umræddir míðar eru ólíkir að því leyti að sá fyrri geymir texta sem ritaður er á bakhlið „yatzy“-blokkar en seinni miðinn, sem merktur er tilgreindu fyrirtæki, geymir jafnframt texta, auk þess sem frambjóðendum eins lista hefur öllum verið endurraðað á miðann og röðin síðan rituð á seðilinn. Kjörseðlar við alþingiskosningarnar 2017 eru með þeim hætti að þeir eru brotnir saman í tveimur brotum. Að mati nefndarinnar er ekki hægt að útiloka að fyrri miðinn hafi getað lagst inn í seðilinn, sem merktur er S-lista, við flutning atkvæðakassans eða þegar hann var tæmdur eða við upphaf flokkunar og talningar. Af þeim sökum er það mat nefndarinnar að ekki sé varhugavert að meta seðilinn gildan, sbr. 1. mgr. 101. gr. laga um kosningar til Alþingis. Öðru máli gegnir um seinni seðilinn þar sem rekja má miðann, með endurröðuðum frambjóðendum, beint til seðilsins. Leggur nefndin því til að sá seðill verði metinn ógildur með vísan til d-liðar 100. gr. laga um kosningar til Alþingis.

2.

Með bréfi dómismálaráðuneytisins, dags. 10. nóvember 2017, fylgdu í innsigliðu umslagi (K00005441) tveir kjörfundarseðlar þar sem yfirkjörstjórn Norðausturkjördæmis og umboðsmenn greindi á um gildi þeirra, ásamt endurríti úr gerðabók kjörstjórnarinnar. Yfirkjörstjórn Norðausturkjördæmis úrskurðaði ágreiningsseðlana ógilda.

Á fyrri seðlinum hefur verið sett óljóst tákni eða strik sem nær í listabókstafinn V og er á milli hans og ferningsins. Á seinni seðlinum má merkja dauft skástrik í ferninginn fyrir framan listabókstafinn M, auk þess sem dregið hefur verið stutt grannt strik á ská yfir bókstafinn. Eftir að hafa gaumgæft seðlana er það álit nefndarinnar, sbr. 1. mgr. 101. gr. laga um kosningar til Alþingis, að greinilegt sé að kjósendur hafi valið þá lista sem þeir hafi merkt við og að meta beri annað atkvæðið greitt V-lista Vinstrihreyfingarinnar græns – framboðs en hitt greitt M-lista Miðflokksins, enda fer það augljóslega ekki í bága við einn eða fleiri stafliði 100. gr. laga um kosningar til Alþingis.

3.

Með bréfi dómismálaráðuneytisins, dags. 10. nóvember 2017, fylgdu í innsigliðu umslagi (K00003221) einn kjörfundarseðill og tveir utankjörfundarseðlar, þar sem yfirkjörstjórn Reykjavíkurkjördæmis suður og umboðsmenn greindi á um gildi þeirra, ásamt endurríti úr gerðabók kjörstjórnarinnar. Yfirkjörstjórn úrskurðaði ágreiningsseðlana ógilda.

Á kjörfundarseðlinum hefur verið merkt með daufum krossi í ferninginn við D lista. Eftir að hafa grandskoðað seðilinn er það álit nefndarinnar að kjósandi hafi greinilega tjáð vilja sinn og að meta beri atkvæðið greitt D-lista Sjálfstæðisflokks.

Á fyrri utankjörfundarseðlinum hefur listabókstafurinn „D“ verið ritaður með snarhönd. Engin önnur merki eru á seðlinum. Telst atkvæðið því greitt D-lista Sjálfstæðisflokks. Á seinni utankjörfundarseðlinum er ógreinilegt tákni sem ekki verður ráðið hvort feli í sér listabókstaf sem boðinn var fram við alþingiskosningarnar, sbr. auglýsingu landskjörstjórnar í Ríkisútvarpinu 17. október 2017. Með vísan til b-liðar 100. gr. laga um kosningar til Alþingis er fallist á þann úrskurð yfirkjörstjórnar að meta seðilinn ógildan.

4.

Með bréfi innanríkisráðuneytisins, dags. 10. nóvember 2017, fylgdu í þremur innsigliðum umslögum (K00003222, K00003223 og K00003291) 39 ágreiningsseðlar (26 kjörfundaratkvæði, 10 utankjörfundaratkvæði og þrjú atkvæði sem ekki voru tekin til greina), þar sem yfirkjörstjórn Reykjavíkurborgar norður og umboðsmenn greindi á um gildi þeirra, ásamt ljósriti úr gerðabók kjörstjórnarinnar. Yfirkjörstjórn Reykjavíkurborgar norður úrskurðaði að meta skyldi þrjú kjörfundaratkvæði gild en 23 ógild. Enn fremur að meta skyldi þrjú utankjörfundaratkvæði gild en sjö ógild og að önnur þrjú bæri ekki að taka til greina við kosningar, sbr. 91. gr. laga um kosningar til Alþingis.

Kjörfundarseðlarnir eru með eftirfarandi frágangi:

- a. Yfirkjörstjórnin úrskurðaði þrjá seðla gilda, nr. 3, 5 og 8. Seðlarnir eiga það allir sammerkt að merkt er í ferninginn með mismunandi hætti. Á seðli 3 er merktur ólögulegur kross við D-lista. Á seðli 5 er merktur kross og ofan í hann skákross við P-lista. Á seðli 8 hefur verið hakað þrívegis við D-lista. Með vísan til 1. mgr. 101. gr. laga um kosningar til Alþingis er það álit nefndarinnar að greinilegt sé að kjósendur hafi valið þá lista sem þeir hafi merkt við og því beri að staðfesta úrskurð yfirkjörstjórnar, enda fer það augljóslega ekki í bága við einn eða fleiri stafliði 100. gr. laga um kosningar til Alþingis.
- b. Yfirkjörstjórn úrskurðaði 8 seðla ógilda, nr. 1, 2, 4, 6, 7, 10, 11 og 24. Eiga þeir það sameiginlegt að átt hefur verið við seðlana með þeim hætti að merkt hefur verið við fleiri en einn lista á hverjum seðli. Á seðli 1 hefur verið merkt við tvo listabókstafi. Á seðlum 2 og 6 hafa verið settir tölustafir í ferningana fyrir framan listabókstafi. Á öðrum þeirra er merkt í alla ferningana, frá 1 upp í 10, en á hinum seðlinum hafa verið settir tölustafir 1 og 2 hvor í sinn ferninginn. Á seðlum 4, 7, 10, 11 og 24 hefur verið átt við listana þannig að merkt hefur verið í ferninginn fyrir framan listabókstaf en jafnframt átt við aðra framboðslista með því að strika yfir einn eða fleiri framboðendur. Eftir að hafa skoðað seðlana er það álit nefndarinnar að staðfesta beri úrskurði yfirkjörstjórnar um framangreind atkvæði, sbr. c-lið 100. gr. laga um kosningar til Alþingis.
- c. Á einum kjörfundarseðli, nr. 9, hefur kjósendi merkt hak eða ólögulegt „V“ í ferninginn fyrir framan listabókstafinn V. Jafnframt er á bakhlið seðilsins krot sem yfirkjörstjórn mat sem auðkenni og úrskurðaði seðilinn því ógildan, sbr. d-lið 100. gr. laga um kosningar til Alþingis. Nefndin hefur gaumgæft seðilinn og telur að meta eigi seðilinn gildan þar sem merkið hafi ekki slíkt form að í því felist auðkenning í merkingu d-liðar 100. gr. laga um kosningar til Alþingis. Leggur nefndin því til að atkvæðið verði merkt V-lista Vinstrihreyfingarinnar – græns framboðs.
- d. Yfirkjörstjórn úrskurðaði 14 seðla ógilda sem allir höfðu það sammerkt að ferningurinn fyrir framan listabókstaf stjórn málasamtaka hefur verið skyggður. Á sjö þeirra mátti einnig greinilega merkja kross innan ferningsins. Að öðru leyti hefur ekki verið átt við listana. Alþingi hefur tvívegis, á 142. og 146. löggjafarþingi (2013 og 2016), samþykkt álit kjörbréfanefndar um að meta skuli slíka seðla sem auða eða ógilda. Nefndinni er ljóst eins og þar er rakið og enn fremur er áréttað í II. kafla hér á eftir að ástæður að baki slíkri merkingu kunna að vera mismunandi. Í ljósi fyrri álita kjörbréfanefndar, sem Alþingi hefur samþykkt, er það álit nefndarinnar að telja beri atkvæðin auð og þar með ógild, sbr. a-lið 100. gr. laga um kosningar til Alþingis.

Sjö utankjörfundaratkvæði eru með eftirfarandi frágangi:

- e. Yfirkjörstjórn mat gilt atkvæði, nr. 27, þar sem bókstafurinn „D“ var ritaður með snarhönd. Með vísan til 3. hluta hér að framan er það álit nefndarinnar að staðfesta beri úrskurð yfirkjörstjórnar um að atkvæðið skuli greitt D-lista Sjálfstæðisflokks.

- f. Á einum seðli, nr. 29, er ritað „Miðjuflokkurinn“. Yfirkjörstjórn mat seðilinn gildan. Nefndin hefur gaumgæft seðilinn og telur með vísan til b-liðar 100. gr., sbr. 1. mgr. 101. gr. sömu laga, að ráða megi með nægilegri vissu, að kjósandi hafi ætlað að ljá M-lista Miðflokksins atkvæði sitt. Er þá jafnframt litið til þess að atkvæðagreiðsla utan kjörfundar hófst í kjölfar þess að Alþingi hafði verið rofið, sbr. forsetabréf 18. september 2017, nr. 77/2017, og listabókstafur Miðflokksins var ákveðinn 6. október 2017, sbr. auglýsingu dómsmálaráðuneytisins nr. 857/2017.
- g. Þrír seðlar eru merktir með þeim hætti að á einum þeirra, nr. 35, hefur verið ritað „Fólkið fólksins“, á öðrum, nr. 30, „Alþýðuflokkur“, og á hinum þriðja, nr. 34, „Alþýðiflokkurinn“. Yfirkjörstjórnin úrskurðaði fyrsta seðilinn gildan en hina tvo ógilda. Það er álit nefndarinnar að ekki verði með vissu séð að merkingar þessar geti átt við nokkurn af þeim listum sem í kjöri eru. Með vísan til b-liðar 100. gr. laga um kosningar til Alþingis er lagt til að seðlarnir verði metnir ógildir.
- h. Á tveimur seðlum, nr. 32 og 33, eru utankjörfundaratkvæði greidd D-lista, en ritað nafn frambjóðanda í Suðvesturkjördæmi, sem síðan er strikað yfir. Yfirkjörstjórn mat seðlana ógilda. Með vísan til b-liðar 100. gr. laga um kosningar til Alþingis er lagt til að úrskurðir yfirkjörstjórnar verði staðfestir.
- i. Yfirkjörstjórn úrskurðaði að meta skyldi ógilt atkvæði, nr. 28, merkt „X Þ“. Í kosningum til Alþingis 2013 buðu Píratar fram undir listabókstafnum Þ og hvorki við alþingiskosningar 2016 né 2017 hafði öðrum stjórn málasamtökum verið ákveðinn sami listabókstafur. Í ljósi þessa og með vísan til álits kjörbréfanefndar á 146. löggjafarþingi 2016, f-liðar 2. hluta I. kafla, er lagt til að atkvæðið verði metið greitt P-lista Pírata.
- j. Yfirkjörstjórn úrskurðaði ógilt atkvæði merkt D-lista, nr. 39. Á seðlinum var stimplaður bókstafurinn „D“ og jafnframt krot, um 2 sm x 1 sm. Það er álit nefndarinnar að krotið hafi ekki slíkt form að í því felist auðkenning í merkingu d-liðar 100. gr. laga um kosningar til Alþingis. Leggur nefndin því til að atkvæðið verði merkt D-lista Sjálfstæðisflokks.
- k. Yfirkjörstjórn úrskurðaði ógilt atkvæði merkt P-lista, nr. 31, þar sem atkvæðaseðillinn var skorinn í tvennt. Er skurðurinn í broti seðilsins. Af gerðabók yfirkjörstjórnar verður ekki ráðin ástæða þess að seðillinn er skorinn. Að mati nefndarinnar er ekki varhugavert að álykta að seðillinn hafi verið skorinn um leið og kjörseðilsumslagið var opnað. Leggur nefndin því til að atkvæðið verði metið greitt P-lista Pírata.
- Yfirkjörstjórn tók ekki til greina þrjú utankjörfundaratkvæði þar sem ekki hafði verið farið eftir þeim reglum sem settar höfðu verið um framkvæmd atkvæðagreiðslunnar. Atkvæðin eiga það sameiginlegt að hafa verið greidd erlendis.
- l. Í sendiumslagi með utankjörfundaratkvæði, nr. 36, er fylgibréf sem á vantar áritun og undirskrift kjósanda. Í vottorði kjörstjóra kemur jafnframt fram að aðstoð hafi verið veitt af kjörstjóra en ekki tilgreind ástæða hennar. Samkvæmt g-lið 1. mgr. 91. gr. laga um kosningar til Alþingis skal ekki taka til greina utankjörfundaratkvæði ef ekki hefur verið farið eftir þeim reglum sem settar hafa verið um atkvæðagreiðslu utan kjörfundar. Í 2. og 3. mgr. 63. gr. laga um kosningar til Alþingis er tekið fram að kjósandi skuli árita og undirrita fylgibréfið í viðurvist kjörstjóra sem vottar atkvæðagreiðsluna. Jafnframt skal kjörstjóri merkja við þá aðstoð sem kjósandi nýtur og tilgreina ástæður. Úrskurður yfirkjörstjórnar felur í sér að atkvæðið kom ekki til greina við talningu atkvæða enda óopnað. Í ljósi þessa er lagt til að staðfestur verði úrskurður yfirkjörstjórnar um að taka ekki til greina utankjörfundaratkvæðið, sbr. g-lið 1. mgr. 91. gr. laga um kosningar til Alþingis.

- m. Í sendiumslagi með utankjörfundaratkvæði, nr. 37, er fylgibréfið ekki dagsett. Samkvæmt g-lið 91. gr. laga um kosningar til Alþingis skal ekki taka til greina utankjörfundaratkvæði ef ekki hefur verið farið eftir þeim reglum sem settar hafa verið um atkvæðagreiðslu utan kjörfundar. Samkvæmt 1. mgr. 66. gr. laga um kosningar til Alþingis skal geta þess dags sem kosningaathöfnin fór fram. Þá er í lokamálslið 57. gr. laganna tekið fram að atkvæði telst greitt þann dag sem fylgibréfið er dagsett. Nauðsynlegt er að taka slíkt fram hafi kjósandi kosið oft en einu sinni utan kjörfundar, sbr. 2. mgr. 91. gr. laganna. Úrskurður yfirkjörstjórnar felur í sér að atkvæðið hafi ekki komið til greina við talningu atkvæða enda óopnað. Í ljósi þessa er lagt til að staðfestur verði úrskurður yfirkjörstjórnar um að taka ekki til greina utankjörfundaratkvæðið, sbr. g-lið 1. mgr. 91. gr. laga um kosningar til Alþingis.
- n. Í sendiumslagi, nr. 38, var kjörseðillinn ekki í kjörseðilsumslagi. Yfirkjörstjórn mat seðilinn svo að ekki bæri að taka atkvæðið til greina. Samkvæmt g-lið 91. gr. laga um kosningar til Alþingis skal ekki taka til greina utankjörfundaratkvæði ef ekki hefur verið farið eftir þeim reglum sem settar hafa verið um atkvæðagreiðslu utan kjörfundar. Ljóst er að samkvæmt þessu hefur ekki verið gætt ákvæða 2. og 6. mgr. 63. gr. laga um kosningar til Alþingis um að kjósandi setji atkvæði sitt í kjörseðilsumslagið. Að öðrum kosti er ekki tryggt að kjósandi hafi greitt atkvæði sitt með leynd, sbr. 1. mgr. 31. gr. stjórnarskrárinnar. Í ljósi þessa er lagt til að staðfestur verði úrskurður yfirkjörstjórnar um að taka ekki til greina utankjörfundaratkvæðið.

5.

Samantekt.

Það er álit kjörbréfanefndar að af þeim fimm kjörfundaratkvæðum, sem yfirkjörstjórn Suðurlandkjördæmis úrskurðaði ógild, beri að meta þrjú gild. Skiptast þau þannig milli framboðslista: Eitt atkvæði greitt B-lista Framsóknarflokks, eitt atkvæði greidd F-lista Flokks fólksins og eitt atkvæði greitt S-lista Samfylkingarinnar – jafnaðarmannaflokks Íslands.

Þá er það álit nefndarinnar að þeir tveir kjörfundarseðlar sem yfirkjörstjórn Norðausturlandkjördæmis úrskurðaði ógilda skulu metnir gildir og atkvæðið greitt M-lista Miðflokksins og V-lista Vinstrihreyfingarinnar – græns framboðs.

Jafnframt er það álit nefndarinnar að af þeim þremur ágreiningssædlum (eitt kjörfundaratkvæði og tvö utankjörfundaratkvæði) sem yfirkjörstjórn Reykjavíkurlandkjördæmis suður úrskurðaði ógilda skuli meta eitt kjörfundaratkvæði greitt D-lista Sjálfstæðisflokks og eitt utankjörfundaratkvæði greitt D-lista Sjálfstæðisflokks.

Enn fremur er það niðurstaða nefndarinnar að af þeim 23 kjörfundaratkvæðum sem yfirkjörstjórn Reykjavíkurlandkjördæmis suður úrskurðaði ógild skuli meta gilt eitt atkvæði greitt V-lista Vinstrihreyfingarinnar – græns framboðs. Einnig að af þeim þremur utankjörfundaratkvæðum sem yfirkjörstjórn Reykjavíkurlandkjördæmis norður mat gild skuli meta eitt þeirra, nr. 35, ógilt. Loks að af þeim sjö utankjörfundaratkvæðum sem yfirkjörstjórnin mat ógild er lagt til að meta skuli þrjú þeirra gild. Skiptast þau þannig milli framboðslista: Tvö atkvæði greidd P-lista Pírata og eitt atkvæði greitt D-lista Sjálfstæðisflokks. Það athugast að þau 14 atkvæði sem yfirkjörstjórn mat ógild, sbr. d-lið 4. hluta hér að framan, teljast auð í merkingu a-liðar 100. gr. laga um kosningar til Alþingis.

Loks eru staðfestir þeir úrskurðir yfirkjörstjórnar Reykjavíkurlandkjördæmis norður að taka ekki til greina þrjú utankjörfundaratkvæði sem ekki uppfylltu skilyrði um framkvæmd atkvæðagreiðslunnar, sbr. g-lið 91. gr. laga um kosningar til Alþingis. Nefndin áréttar að slík atkvæði teljast ekki vera ógild í merkingu 100. eða 101. gr. sömu laga.

Kjörbréfanefndin hefur gengið úr skugga um að tillögur hennar raski ekki úrslitum alþingiskosninganna sem fram fóru 28. október sl.

II.

Kæra.

Með bréfi innanríkisráðuneytis, dags. 7. desember 2017, barst Alþingi kæra út af framkvæmd alþingiskosninganna 2017 í Norðausturkjördæmi. Kærandi, sem er umboðsmaður framboðslista í kjördæminu, lýsir málavöxtum svo að formaður tilgreinds stjórnmalaflokks hafi ekki greitt atkvæði í einrúmi, þar sem dóttir hans hafi verið með honum í kjörklefanum þegar hann greiddi atkvæði. Kærandi krafðist þess að yfirkjörstjórn kjördæmisins úrskurðaði um þá afstöðu kjörstjórnar Akureyrar, sem fram hafði komið í fjölmiðlum, að ekki hefði verið um að ræða brot á kosningalögum. Í gerðabók yfirkjörstjórnar kemur fram að hún hafi aflað upplýsinga frá formanni kjörstjórnar Akureyrar sem hvorki hafi mótttekið erindi vegna málsins né úrskurðað um það og að yfirkjörstjórnin muni ekki aðhafast í málinu þar sem það heyrir ekki undir hana.

Kærandi krefst þess að kosningin í kjördæminu verði úrskurðuð ógild og að uppkosning fari fram skv. 121. gr. laga nr. 24/2000, um kosningar til Alþingis. Telur kærandi að ekki hafi verið uppfyllt skilyrði stjórnarskrár og 87. gr. laga um kosningar til Alþingis um leynilegar kosningar. Vísar kærandi til þess „að kjörstjórn Akureyrar hafi tamið sér framangreinda túlkun á „leynilegri kosningu“ og hafi látið viðgangast brot á kosningalögum í ótöldum öðrum tilfellum.“ Telur kærandi að þegar litið sé til fjölda kjósenda á kjörskrá á Akureyri hafi gallar á framkvæmd kosninganna haft yfirburðarvægi þegar komi að því að meta alvarleika þeirra.

Það einstaka atvik, sem er tilefni kærunnar, heyrir ekki undir úrskurð Alþingis skv. 118. og 120. gr. laga um kosningar til Alþingis. Um meðferð þess fer að hætti sakamála, sbr. 119. gr. laganna. Fram kemur í kærinni að framkvæmd kjörstjórnar sveitarfélagsins hafi verið kærð til lögreglustjórans á Norðurlandi eystra, sbr. enn fremur bréf kæranda, dags. 29. október 2017, þar sem vakin er athygli kjörbréfanefndarinnar á kærinni. Liggur ekki annað fyrir en að kærán bíði úrlausnar embættis lögreglustjórans á Norðurlandi eystra

Úrslit alþingiskosninganna 28. október 2017 voru auglýst í Stjórnartíðindum 9. nóvember 2017, sbr. auglýsingu landskjörstjórnar nr. 943/2017. Barst kærán ráðuneytinu 6. desember 2017 eða fyrir lok lögboðins kærufrests, sbr. 118. gr. laga um kosningar til Alþingis.

Í 1. mgr. 31. gr. stjórnarskrárinnar er áréttað að kosningar til Alþingis séu leynilegar. Slíkt er grundvallarskilyrði þess að kosningar geti talist frjálsar og lýðræðislegar, sbr. t.d. 3. gr. samningsviðauka nr. 1 við samning um verndun mannréttinda og mannfrelsis, sbr. lög nr. 62/1994, um mannréttinasáttmála Evrópu, og enn fremur b-lið 25. gr. alþjóðasamnings um borgaraleg og stjórnmalaleg réttindi, sbr. auglýsingu nr. 10/1979. Þó svo að ekki sé vísað með beinum hætti til leynilegra kosninga í lögum um kosningar til Alþingis kemur þetta skilyrði skýrt fram þegar t.d. kosningarathöfninni er lýst. Þannig skal kjósandinn vera einn í kjörklefanum, sbr. 81. gr., og kjósandi má ekki láta sjá hvað er á kjörseðlinum, sbr. 87. gr. Af 3. mgr. 120. gr. laganna leiðir að gallar á framkvæmd kosninga verða að teljast slíkir að ætla megi að þeir hafi haft áhrif á úrslit þeirra. Það er álit nefndarinnar, sé litið til atvika málsins eins og þeim er lýst í kæru og gerðabók yfirkjörstjórnar, að slíkir gallar hafi ekki verið á framkvæmd alþingiskosninganna í Norðausturkjördæmi 28. október 2017 að úrskurða beri kosningarnar ógildar. Þá hafa ekki komið fram önnur atvik sem ætla má að geti raskað þeirri niðurstöðu. Leggur nefndin því til að kærinni verði hafnað.

III.

Álit og tillögur.

Samkvæmt 2. mgr. 1. gr. þingskapa er kjörbréfanefnd falið að gera tillögu til Alþingis um það hvort kosning og kjörgengi þingmanns skuli talin gild. Að auki hefur kjörbréfanefnd í fyrri álitum tjáð sig um önnur atriði, svo sem um mikilvægi þess að hugað verði að almennri

endurskoðun laga um kosningar til Alþingis, sbr. álit og tillögur nefndarinnar á 142. löggjafarþingi árið 2013. Í álit og tillögum nefndarinnar á 146. löggjafarþingi árið 2016 er að finna eftirfarandi umfjöllun:

„Í nefndinni hafa komið fram sjónarmið um að við endurskoðun á lögum um kosningar til Alþingis, sem hófst á síðasta kjörtímabili og brýnt er að ljúki, þurfi m.a. að endurskoða ákvæði um mat á gildi atkvæða sem ágreiningur er um milli yfirkjörstjórnar og umboðsmanna stjórnmalasamtaka, sbr. 100. og 101. gr. laganna. Vísar nefndin þar einkum til þess þegar kjósandi hefur skyggt ferning fyrir framan listabókstaf eða krotað með sambærilegum hætti í ferninginn, án þess að átt hafi verið við seðilinn að öðru leyti, sbr. a-lið 1. hluta I. kafla hér á undan. Að mati nefndarinnar geta þar tekist á tvenns konar sjónarmið, að kjósandi hafi ætlað að kjósa tiltekinn lista eða breyta atkvæði sínu með því að skyggja yfir merkingu eða kross í ferningnum. Að mati nefndarinnar er nauðsynlegt að lög um kosningar til Alþingis séu afdráttarlaus um mat á slíkum atkvæðum. Sömu sjónarmið eiga einnig við þegar stjórnmalasamtök bjóða fram lista undir nýjum listabókstaf, en á utankjörfundaratkvæði hefur verið ritaður eldri listabókstafur samtakanna, sbr. f-lið 2. hluta I. kafla hér að framan.“

Að mati kjörbréfanefndar er orðið afar brýnt að lokið verði við endurskoðun laga um kosningar til Alþingis og að við þá endurskoðun verði enn fremur hugað sérstaklega að þeim atriðum sem lýst er hér á undan. Það er jafnframt mat nefndarinnar að þrátt fyrir að finna megi aðgengilegar upplýsingar og leiðbeiningar, einkum á vef dómsmálaráðuneytis, áður innanríkisráðuneytis, um kosningarathöfnina og fleiri atriði tengd framkvæmd kosninga sé mikilvægt að auka enn frekar slíkar leiðbeiningar og styrkja um leið samræmi í framkvæmd. Nefndin leggur sérstaka áherslu á að tryggt verði sem best að kjörstjórar sem aðstoði við utankjörfundaratkvæðagreiðsluna, einkum erlendis, hafi hlotið næga þjálfun til slíks. Leggur nefndin því til líkt og í álit sínu á 146. löggjafarþingi 2016 að athygli dómsmálaráðuneytis og enn fremur utanríkisráðuneytis verði vakin á slíkum framkvæmdaratriðum.

Við athugun nefndarinnar á kærnu út af framkvæmd kosninganna í Norðausturkjördæmi vék nefndin að því að kærnan væri enn til meðferðar hjá lögreglustjóra. Nefndin leggur af þessu tilefni áherslu á mikilvægi þess að skjótt sé brugðist við einstökum kærnum sem beint er til hlutaðeigandi lögreglustjóra, sbr. 119. gr. laga um kosningar til Alþingis. Að mati hennar styrkir slíkt framkvæmd og eykur tiltrú á frjálssar og lýðræðislegar kosningar. Jafnframt leggur nefndin hér áherslu á mikilvægi þess að kjörstjórnir gæti samræmis í framkvæmd sinni. Það er álit nefndarinnar að til að stuðla að slíku sé mikilvægt að kjörstjórnir bóki í gerðabækur sínar, sbr. 1. mgr. 19. gr. laga um kosningar til Alþingis, ef þær ákveða í framkvæmd sinni að víkja með einhverjum hætti frá einstökum fyrirmælum laga um kosningar til Alþingis.

Þegar litið er til þess sem rakið hefur verið hér að framan leggur nefndin til, í samræmi við 46. gr. stjórnarskrárinnar og 2. mgr. 1. gr. laga um þingsköp Alþingis, sbr. 5. gr. þeirra laga, að kosningarnar teljist gildar og að kjörbréf eftirfarandi aðalmanna og varamanna verði **samþykkt**:

Aðalmenn:

- Haraldur Benediktsson, 1. þm. Norðvesturkjördæmis.
- Ásmundur Einar Daðason, 2. þm. Norðvesturkjördæmis.
- Lilja Rafney Magnúsdóttir, 3. þm. Norðvesturkjördæmis.
- Bergþór Ólason, 4. þm. Norðvesturkjördæmis.
- Þórdís Kolbrún Reykfjörð Gylfadóttir, 5. þm. Norðvesturkjördæmis.

Guðjón S. Brjánsón, 6. þm. Norðvesturkjördæmis.
 Halla Signý Kristjánsdóttir, 7. þm. Norðvesturkjördæmis.
 Sigurður Páll Jónsson, 8. þm. Norðvesturkjördæmis.

Kristján Þór Júlíusson, 1. þm. Norðausturkjördæmis.
 Steingrímur J. Sigfússon, 2. þm. Norðausturkjördæmis.
 Sigmundur Davíð Gunnlaugsson, 3. þm. Norðausturkjördæmis.
 Þórunn Egilsdóttir, 4. þm. Norðausturkjördæmis.
 Logi Einarsson, 5. þm. Norðausturkjördæmis.
 Njáll Trausti Friðbertsson, 6. þm. Norðausturkjördæmis.
 Bjarkey Olsen Gunnarsdóttir, 7. þm. Norðausturkjördæmis.
 Anna Kolbrún Árnadóttir, 8. þm. Norðausturkjördæmis.
 Líneik Anna Sævarsdóttir, 9. þm. Norðausturkjördæmis.
 Albertína Friðbjörg Elíasdóttir, 10. þm. Norðausturkjördæmis.

Páll Magnússon, 1. þm. Suðurkjördæmis.
 Sigurður Ingi Jóhannsson, 2. þm. Suðurkjördæmis.
 Birgir Þórarinsson, 3. þm. Suðurkjördæmis.
 Ásmundur Friðriksson, 4. þm. Suðurkjördæmis.
 Ari Trausti Guðmundsson, 5. þm. Suðurkjördæmis.
 Oddný G. Harðardóttir, 6. þm. Suðurkjördæmis.
 Silja Dögg Gunnarsdóttir, 7. þm. Suðurkjördæmis.
 Karl Gauti Hjaltason, 8. þm. Suðurkjördæmis.
 Vilhjálmur Árnason, 9. þm. Suðurkjördæmis.
 Smári McCarthy, 10. þm. Suðurkjördæmis.

Bjarni Benediktsson, 1. þm. Suðvesturkjördæmis.
 Bryndís Haraldsdóttir, 2. þm. Suðvesturkjördæmis.
 Rósa Björk Brynjólfssdóttir, 3. þm. Suðvesturkjördæmis.
 Guðmundur Andri Thorsson, 4. þm. Suðvesturkjördæmis.
 Jón Gunnarsson, 5. þm. Suðvesturkjördæmis.
 Gunnar Bragi Sveinsson, 6. þm. Suðvesturkjördæmis.
 Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir, 7. þm. Suðvesturkjördæmis.
 Jón Þór Ólafsson, 8. þm. Suðvesturkjördæmis.
 Willum Þór Þórsson, 9. þm. Suðvesturkjördæmis.
 Óli Björn Kárasón, 10. þm. Suðvesturkjördæmis.
 Ólafur Þór Gunnarsson, 11. þm. Suðvesturkjördæmis.
 Guðmundur Ingi Kristinsson, 12. þm. Suðvesturkjördæmis.
 Jón Steindór Valdimarsson, 13. þm. Suðvesturkjördæmis.

Sigríður Á. Andersen, 1. þm. Reykjavíkurrkjördæmis suður.
 Svandís Svavarsdóttir, 2. þm. Reykjavíkurrkjördæmis suður.
 Ágúst Ólafur Ágústsson, 3. þm. Reykjavíkurrkjördæmis suður.
 Þórhildur Sunna Ævarsdóttir, 4. þm. Reykjavíkurrkjördæmis suður.
 Brynjar Níelsson, 5. þm. Reykjavíkurrkjördæmis suður.
 Kolbeinn Óttarsson Proppé, 6. þm. Reykjavíkurrkjördæmis suður.
 Hanna Katrín Friðriksson, 7. þm. Reykjavíkurrkjördæmis suður.
 Inga Sæland, 8. þm. Reykjavíkurrkjördæmis suður.
 Lilja Dögg Alfreðsdóttir, 9. þm. Reykjavíkurrkjördæmis suður.

Þorsteinn Sæmundsson, 10. þm. Reykjavíkurrkjördæmis suður.
Björn Leví Gunnarsson, 11. þm. Reykjavíkurrkjördæmis suður.

Guðlaugur Þór Þórðarson, 1. þm. Reykjavíkurrkjördæmis norður.
Katrín Jakobsdóttir, 2. þm. Reykjavíkurrkjördæmis norður.
Helgi Hrafn Gunnarsson, 3. þm. Reykjavíkurrkjördæmis norður.
Helga Vala Helgadóttir, 4. þm. Reykjavíkurrkjördæmis norður.
Áslaug Arna Sigurbjörnsdóttir, 5. þm. Reykjavíkurrkjördæmis norður.
Steinunn Þóra Árnadóttir, 6. þm. Reykjavíkurrkjördæmis norður.
Þorsteinn Víglundsson, 7. þm. Reykjavíkurrkjördæmis norður.
Birgir Ármannsson, 8. þm. Reykjavíkurrkjördæmis norður.
Andrés Ingi Jónsson, 9. þm. Reykjavíkurrkjördæmis norður.
Ólafur Ísleifsson, 10. þm. Reykjavíkurrkjördæmis norður.
Halldóra Mogensen, 11. þm. Reykjavíkurrkjördæmis norður.

Varamenn:

Stefán Vagn Stefánsson, 1. vþm. Framsóknarflokks í Norðvesturkjördæmi.
Lilja Rannveig Sigurgeirsdóttir, 2. vþm. Framsóknarflokks í Norðvesturkjördæmi.
Teitur Björn Einarsson, 1. vþm. Sjálfstæðisflokks í Norðvesturkjördæmi.
Hafdís Gunnarsdóttir, 2. vþm. Sjálfstæðisflokks í Norðvesturkjördæmi.
Jón Þór Þorvaldsson, 1. vþm. Miðflokksins í Norðvesturkjördæmi.
Maríanna Eva Ragnarsdóttir, 2. vþm. Miðflokksins í Norðvesturkjördæmi.
Arna Lára Jónsdóttir, 1. vþm. Samfylkingarinnar í Norðvesturkjördæmi.
Bjarni Jónsson, 1. vþm. Vinstri-gr. í Norðvesturkjördæmi.

Þórarinn Ingi Pétursson, 1. vþm. Framsóknarflokks í Norðausturkjördæmi.
Hjálmar Bogi Hafliðason, 2. vþm. Framsóknarflokks í Norðausturkjördæmi.
Valgerður Gunnarsdóttir, 1. vþm. Sjálfstæðisflokks í Norðausturkjördæmi.
Arnbjörg Sveinsdóttir, 2. vþm. Sjálfstæðisflokks í Norðausturkjördæmi.
Þorgrímur Sigmundsson, 1. vþm. Miðflokksins í Norðausturkjördæmi.
Karl Liljendal Hólmgeirsson, 2. vþm. Miðflokksins í Norðausturkjördæmi.
María Hjálmarsdóttir, 1. vþm. Samfylkingarinnar í Norðausturkjördæmi.
Bjartur Aðalbjörnsson, 2. vþm. Samfylkingarinnar í Norðausturkjördæmi.
Ingibjörg Þórðardóttir, 1. vþm. Vinstri-gr. í Norðausturkjördæmi.
Edward H. Huijbens, 2. vþm. Vinstri-gr. í Norðausturkjördæmi.

Ásgerður Kristín Gylfadóttir, 1. vþm. Framsóknarflokks í Suðurkjördæmi.
Jóhann Friðrik Friðriksson, 2. vþm. Framsóknarflokks í Suðurkjördæmi.
Unnur Brá Konráðsdóttir, 1. vþm. Sjálfstæðisflokks í Suðurkjördæmi.
Kristín Traustadóttir, 2. vþm. Sjálfstæðisflokks í Suðurkjördæmi.
Hólmfríður Erna Kjartansdóttir, 3. vþm. Sjálfstæðisflokks í Suðurkjördæmi.
Heiða Rós Hauksdóttir, 1. vþm. Flokks fólksins í Suðurkjördæmi.
Elvar Eyvindsson, 1. vþm. Miðflokksins í Suðurkjördæmi.
Álfheiður Eymarsdóttir, 1. vþm. Pírata í Suðurkjördæmi.
Njörður Sigurðsson, 1. vþm. Samfylkingarinnar í Suðurkjördæmi.
Heiða Guðný Ásgeirsdóttir, 1. vþm. Vinstri-gr. í Suðurkjördæmi.

Kristbjörg Þórisdóttir, 1. vþm. Framsóknarflokks í Suðvesturkjördæmi.
Sigríður María Egilsdóttir, 1. vþm. Viðreisnar í Suðvesturkjördæmi.

Ómar Ásbjörn Óskarsson, 2. vþm. Viðreisnar í Suðvesturkjördæmi.
 Vilhjálmur Bjarnason, 1. vþm. Sjálfstæðisflokks í Suðvesturkjördæmi.
 Karen Elísabet Halldórsdóttir, 2. vþm. Sjálfstæðisflokks í Suðvesturkjördæmi.
 Kristín María Thoroddsen, 3. vþm. Sjálfstæðisflokks í Suðvesturkjördæmi.
 Katrín Ósk Ásgeirsdóttir, 4. vþm. Sjálfstæðisflokks í Suðvesturkjördæmi.
 Jónína Björk Óskarsdóttir, 1. vþm. Flokks fólksins í Suðvesturkjördæmi.
 Una María Óskarsdóttir, 1. vþm. Miðflokksins í Suðvesturkjördæmi.
 Oktavía Hrund Jónsdóttir, 1. vþm. Pírata í Suðvesturkjördæmi.
 Margrét Tryggvadóttir, 1. vþm. Samfylkingarinnar í Suðvesturkjördæmi.
 Una Hildardóttir, 1. vþm. Vinstri-gr. í Suðvesturkjördæmi.
 Fjölur Sæmundsson, 2. vþm. Vinstri-gr. í Suðvesturkjördæmi.

Alex Björn Bulow Stefánsson, 1. vþm. Framsóknarflokks í Reykjavíkurborg suður.
 Pawel Bartoszek, 1. vþm. Viðreisnar í Reykjavíkurborg suður.
 Hildur Sverrisdóttir, 1. vþm. Sjálfstæðisflokks í Reykjavíkurborg suður.
 Bessí Jóhannsdóttir, 2. vþm. Sjálfstæðisflokks í Reykjavíkurborg suður.
 Guðmundur Sævar Sævarsson, 1. vþm. Flokks fólksins í Reykjavíkurborg suður.
 Valgerður Sveinsdóttir, 1. vþm. Miðflokksins í Reykjavíkurborg suður.
 Olga Margrét Cilia, 1. vþm. Pírata í Reykjavíkurborg suður.
 Snæbjörn Brynjarsson, 2. vþm. Pírata í Reykjavíkurborg suður.
 Jóhanna Vígdís Guðmundsdóttir, 1. vþm. Samfylkingarinnar í Reykjavíkurborg suður.
 Orri Páll Jóhannsson, 1. vþm. Vinstri-gr. í Reykjavíkurborg suður.
 Eydís Blöndal, 2. vþm. Vinstri-gr. í Reykjavíkurborg suður.

Þorbjörg Sigríður Gunnlaugsdóttir, 1. vþm. Viðreisnar í Reykjavíkurborg norður.
 Albert Guðmundsson, 1. vþm. Sjálfstæðisflokks í Reykjavíkurborg norður.
 Herdís Anna Þorvaldsdóttir, 2. vþm. Sjálfstæðisflokks í Reykjavíkurborg norður.
 Jón Ragnar Ríkarðsson, 3. vþm. Sjálfstæðisflokks í Reykjavíkurborg norður.
 Kolbrún Baldursdóttir, 1. vþm. Flokks fólksins í Reykjavíkurborg norður.
 Gunnar Hrafn Jónsson, 1. vþm. Pírata í Reykjavíkurborg norður.
 Sara Elísa Þórðardóttir, 2. vþm. Pírata í Reykjavíkurborg norður.
 Páll Valur Björnsson, 1. vþm. Samfylkingarinnar í Reykjavíkurborg norður.
 Halla Gunnarsdóttir, 1. vþm. Vinstri-gr. í Reykjavíkurborg norður.
 Álfheiður Ingadóttir, 2. vþm. Vinstri-gr. í Reykjavíkurborg norður.
 Gísli Garðarsson, 3. vþm. Vinstri-gr. í Reykjavíkurborg norður.

Alþingi, 14. desember 2017.

Birgir Ármannsson,
form., frsm.

Birgir Þórarinnsson.

Björn Leví Gunnarsson.

Bryndís Haraldsdóttir.

Helga Vala Helgadóttir.

Jón Steindór Valdimarsson.

Karl Gauti Hjaltason.

Steinunn Þóra Árnadóttir.

Þórunn Egilsdóttir.